

L'Autònoma

PUBLICACIÓ DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA • FEBRER DE 1998 • NÚM. 118

Sumari

COMMEMORACIÓ
DEL III CONGRÉS
UNIVERSITARI CATALÀ, 2

CREACIÓ
D'UN OBSERVATORI
PER ANALITZAR
LA INCORPORACIÓ
AL MÓN LABORAL
DELS TITULATS, 3

INSTITUT
DE CIÈNCIES
POLÍTIQUES I SOCIALS, 4

CONSTRUCCIÓ
D'UN DETECTOR
DE RAIGS CÒSMICS, 4

L'EXILI LITERARI
ESPANYOL A L'AMÈRICA
LLATINA, 6

UN EQUIP DE LA UAB
TROBA AL IEMEN
SISTEMES HIDRÀULICS
EMPRATS
A L'AL-ÀNDALUS, 7

Claustre General: l'elecció de rector tindrà lloc el dia 17 de març

Un moment de les votacions que van tenir lloc en la sessió del Claustre constituent del dia 16 de gener passat, que va escollir la mesa del Claustre i diverses comissions

El dia 16 de gener va tenir lloc la sessió constituent del Claustre General de la Universitat Autònoma de Barcelona, que va aprovar el calendari per escollir rector. Fins al dia 13 de febrer es poden presentar els candidats, i el termini de presentació de programes és el 27 de febrer, a les 14 h; l'elecció tindrà lloc el dia 17 de març.

Després de la constitució de la mesa d'edat, va tenir lloc l'elecció de la mesa del Claustre, que va quedar integrada pels professors Rafael Grasa i Manel Sabés; els estudiants Cristina Mas i Andrés Querol; i els membres del PAS Emilio Barrios i Francesc Surralles. La mesa va escollir el professor Rafael Grasa com a moderador de les sessions.

La sessió va ser dedicada a la renovació de comissions i a debatre el calendari electoral per escollir rector.

El Claustre va ratificar la designació d'Encarna Cano, Asunción Martínez i Jordi Pietro com a representants del PAS a la Junta de Govern. Els professors Lluís Tort,

Jordi Bartrolí, Enric Marín i Immaculada Vilardell van ser escollits representants del professorat a la Junta de Govern. Els estudiants escolliran els seus representants mitjançant una votació que es farà a cada centre entre els respectius claustrals.

També es va fer l'elecció dels membres de la Comissió de Seguitment Econòmic del Claustre, i van resultar escollits els professors Santiago Estaún, M. Dolores Montero, Hortensia Curell, Isabel Fradera, Ricard Marcos, Jordi Roig, Santiago Guerrero, M. Dolors Riba, José Ramón Sañudo, Joaquim M. Molins i Lidia Santos. També van ser escollits els alumnes Joan Rusiñol, Iria Méndez, Laia Blanch, Jordi Agustí, Abel Fernández i Alfredo Angels Cano. Com a representants del personal d'administració i serveis van ser escollits Esther Pardo i Carles Blas.

També van ser elegits els membres de la Comissió de Política de Professorat, que queda integrada pels professors Lluís Tort, Ricardo García Cárcel, Agustí Lledós, Pere

Darder, Marisa Presas, Jordi Benet, Ramon Alquézar, Maite Carrassón i José Miguel Vela. Per als estudiants va ser escollit Marc Folch.

En l'elecció de membres de la Comissió de Relació amb el Síndic de Greuges van ser escollits els professors Sean Golden, Jordi Pascual i Armand Sánchez, i els estudiants Núria Boix, Artur Almela i Emilio Morante. Els representants del PAS són Dolors Aguilar, Lluís Corominas i Paco Quesada.

Finalment, va tenir lloc un debat sobre el calendari per escollir rector, i després de diverses intervencions la mesa va fer una proposta de consens que es va aprovar per assentiment.

Així doncs, el calendari ha quedat configurat amb els terminis següents: el 13 de febrer, fi del termini de presentació de candidatures; el 27 de febrer, fi del termini de presentació de programes; el 4 de març, tramesa de programes als claustrals i inici de la campanya; i finalment, el dia 17 de març, Claustre per elegir el rector.

Maria Josepa Gallofré troba un text mecanografiat d'El quadern gris

La filòloga catalana Maria Josepa Gallofré, professora de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, ha fet pública l'existència d'un text mecanografiat, fins ara desconegut, d'El quadern gris de Josep Pla.

La professora va trobar el text als arxius de la censura, a Madrid, l'any 1991, però va decidir no divulgar la troballa fins que no l'hagués estudiat.

Segons Maria Josepa Gallofré, es tracta d'uns cinc-cents folis en paper ceba, i sembla que va ser redactat amb diferents màquines d'escriure; per tant, es pot deduir que hi va haver diversos transcriptors.

La troballa no conté el text complet d'El quadern gris, que conclou el 1919, sinó que en el text divulgat ara el dietari només arriba fins al final del 1918. Tot i aquesta diferència d'extensió, el text té moltes similituds amb l'obra que, finalment, es va publicar l'any 1966. Maria Josepa Gallofré recalca que el text és important, entre altres motius, perquè confirma la forma de treballar de Pla i també que El quadern gris és fruit d'un llarg procés del qual aquest text és un dels estadis.

Càtedra UNESCO

La Càtedra UNESCO de la Universitat Autònoma de Barcelona organitzarà diverses activitats per promocionar un codi de conducta sobre les exportacions d'armament. La UNESCO ha pres la decisió de col·laborar estretament amb les ONG europees que estan impulsant un codi de conducta que reguli les transferències d'armament. En aquest sentit, la UNESCO ha encarregat a la Càtedra de la UAB l'elaboració de diversos materials que ajudin a implantar aquest codi en els països de la Unió Europea.

Commemoració del III Congrés Universitari Català

La jornada de commemoració del III Congrés Universitari Català i de reflexió i debat sobre els darrers vint anys de la vida universitària a Catalunya va reunir, el 21 de gener, a la sala de juntes de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, un gran nombre de personalitats del món universitari català. El rector de la UAB, Carles Solà; el rector de la Universitat Oberta de Catalunya, Gabriel Ferraté; el rector de la Universitat de Vic, Ricard Torrents; i Ramon Pascual, catedràtic de Física Teòrica i exrector de la UAB; Enric Olivé i Serret, professor d'Història contemporània de la Universitat Rovira i Virgili; i Joan Miró, director del Departament de Química de la Universitat de Girona, van intervenir tant per avaluar la situació actual de la universitat com per recordar el III Congrés Universitari Català, que va tenir lloc el 1978.

Josep Montserrat i Torrents, professor de la UAB i secretari general del III Congrés Universitari, va obrir l'acte amb un resum crític i històric del que va ser el Congrés. Va recalcar que «el Congrés va plantejar un model d'universitat

imperfectament confeccionat», però que, tot i això, «alguns dels punts plantejats s'han aconseguit, com la utilització del català com a llengua oficial de la universitat fins que hi hagi una plena normalització». Montserrat també va fer una reflexió al voltant de la universitat actual i va citar tres motius que limiten el progrés d'aquesta institució: «la impossibilitat d'escollir el professorat, l'absència de criteris i pràctiques eficaces, i la dificultat de confecció dels plans d'estudis». També va destacar que a Catalunya, a diferència del que passa a la resta de països europeus, «hi ha massa estudiants a la universitat i pocs a les escoles professionals».

Tot seguit, Carles Solà va encetar amb la seva intervenció la taula rodona titulada «Universitat i societat. L'autonomia universitària». El rector de la UAB va destacar que «per part dels governs hi ha temor a l'autonomia universitària, però també hi ha enemics de l'autonomia dins de la mateixa institució universitària»; aquesta afirmació també va ser compartida per Gabriel Ferraté: «Molts cops van ser més autonomistes els ministres del govern que

els mateixos rectors». El rector de la UOC va matisar que «autonomia universitària no vol dir autonomia dels professors». Per la seva banda, Ricard Torrents va demanar «una acció decidida d'ordenació territorial universitària, perquè la davallada demogràfica pot portar a la desaparició de molts centres». El representant de la Universitat de Girona, Joan Miró, va tancar el torn d'intervencions recalcant la importància que tenen, en l'àmbit econòmic, cultural, de serveis, etc., les universitats en les ciutats petites.

La segona taula rodona va tractar el tema de «La docència i la recerca en l'ensenyament superior». Ramon Pascual va culpar el professorat dels plans d'estudis actuals: «El que dicta el Ministeri és una quota ínfima de matèries troncales», i Enric Olivé Soler va explicar que a les universitats allunyades de Barcelona encara hi ha greus problemes d'infraestructures i que encara hi ha un gran nombre de professors viatgers. Però va coincidir amb Joan Miró a dir que «la universitat té una gran incidència socioeconòmica a ciutats com Tarragona, Lleida, Girona o Vic».

Llengua, cultura i política al País Valencià

La sala de graus de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB va acollir, el dilluns 26 de gener, la taula rodona titulada «Llengua, cultura i política al País Valencià».

Jordi Castellanos, director del Departament de Filologia Catalana de la UAB, va obrir la taula rodona definint-ne l'objectiu: «La societat valenciana és una societat molt viva, amb un funcionament propi en els àmbits de l'art, la literatura, la ciència i la recerca. Volem veure com encaixa això en la societat política actual. Per sintonitzar amb el País Valencià hem d'informar-nos sobre la seva realitat cultural i per aquest motiu hem organitzat aquest acte».

Per parlar sobre la societat valenciana, a la taula rodona van ser-hi presents Ramon Lapiedra, exrector i catedràtic de Física Teòrica a la Universitat de València (UV), i Francesc Pérez Moragón, periodista i assagista. Teresa Espinal, vicerectora d'Investigació de la UAB, va moderar la taula.

Pérez Moragón va afirmar: «En els anys que van de la transició a l'actualitat s'han produït fenòmens que haurien permès que la situació de la llengua es regulés, com la creació d'universitats o la introducció del català a les escoles, però no ha estat així. Vivim una situació molt empobridora». Per exemplificar-ho, el periodista va assenyalar que «ni el president de la Comunitat Valenciana, ni l'alcalde de València, ni la major part dels con-

Ramon Lapiedra i Jordi Castellanos, en la taula rodona que va tenir lloc a la sala de graus de la Facultat de Filosofia i Lletres el dia 26 de gener.

sellers parlen valencià. Aquest fet reflecteix la situació real del país». Pérez Moragón va insistir en la importància dels mitjans de comunicació per a la normalització de la llengua, i va explicar que Canal 9 (la televisió autonòmica valenciana) no ha fet cap intent per donar cabuda a versions adequades de la història del País Valencià, ni de la seva llengua.

Ramon Lapiedra va basar la seva intervenció en l'afirmació següent: «El projecte polític dels Països Catalans és profundament erroni i contraproduent». Lapiedra va explicar que els resultats electorals al País Valencià, des de la transició política fins avui, donen suport a la seva tesi: «Sempre s'han produït resultats absolutament coincidents en totes les convocatòries electorals, des de les municipals fins

a les centrals». L'exrector de la UV també va fer referència a una enquesta feta pel govern autonòmic valencià, en la qual es demanava als enquestats si el valencià i el català eren variants d'una llengua comuna. Els resultats van ser els següents: un 51% va respondre que eren variants de la mateixa llengua; un 40% pensava que eren llengües diferents, i un 9% no va respondre. Del 51%, només un 25% estava d'acord que a la variant valenciana se l'anomenés català.

En acabar les intervencions es va iniciar un debat entre els assistents i els ponents, en el qual Teresa Espinal, vicerectora d'Investigació, va iniciar la ronda de preguntes interessant-se per la situació de la llengua a les universitats valencianes.

Creació d'un observatori per analitzar la incorporació dels titulats al món laboral

El Consell Social i el Vicerectorat de Qualitat Universitària de la UAB han acordat la creació d'un observatori permanent que analitzi la inserció laboral dels titulats de la Universitat Autònoma de Barcelona.

En aquests darrers anys, els canvis profunds que han tingut lloc dins i fora de la universitat —amb la generalització de l'educació superior, l'ampliació de l'oferta universitària a Catalunya, l'augment de la reforma dels estudis— han sensibilitzat la comunitat universitària sobre la conveniència de reflexionar sobre les finalitats de les titulacions que ofereix, i sobre la seva relació amb el món extern.

Actualment, la universitat no té manera de saber fins a quin punt els seus titulats han accedit al mercat laboral, ni tampoc si ho han fet ocupant un càrrec vinculat a la carrera que van estudiar. L'observatori pretén complir aquesta funció: crear un espai de col·laboració permanent entre la societat i la universitat per tal que els agents socials millorin el seu coneixement de la universitat, i també per afavorir el procés de transició de l'educació superior a la societat.

Per fer-se realitat, l'observatori compta amb el suport econòmic del Consell Social, i amb el suport administratiu de l'Institut de Cièn-

cies de l'Educació (ICE), de l'Oficina de Suport a la Docència (OSD), de l'Àrea d'Alumnes i de Treball Campus.

Pel que fa a les línies d'actuació, la tasca de l'observatori tindrà dues vessants: d'una banda, l'estudi del procés d'inserció laboral dels universitaris i de la valoració que ells mateixos fan de la formació rebuda a partir de l'experiència laboral, i de l'altra, l'anàlisi d'opinió de diferents agents socials relacionats per diferents raons amb els graduats universitaris —empreses, administració pública, col·legis professionals, etc.—, amb la finalitat de saber la seva valoració de la formació oferta per la Universitat i les

proposes de millora que se'n poden deduir.

L'observatori abordarà cíclicament un nombre determinat de carreres cada any, de manera que cada cinc anys aproximadament es reiniciï una nova etapa. Al llarg d'aquest curs, és durà a terme l'estudi de les titulacions següents: Dret, 550 alumnes; Biologia, 290; Filologies, 330; Antropologia, 43 (curs 1992/93); Llicenciatura d'Informàtica, 250; Escola Tècnica d'Informàtica, 206 (curs 1989/90).

L'estudi, l'elaborarà el Grup de Recerca d'Educació-Treball (GRET) de l'ICE, que dirigirà el professor Josep Maria Masjuan.

Conferència Fèlix Serratosa

El dia 26 de gener va tenir lloc, a la Facultat de Ciències de la UAB, la tercera Conferència Fèlix Serratosa. Des del gener de 1996, primer aniversari del traspàs del doctor Serratosa, aquest acte d'homenatge ha estat celebrat cíclicament a la Universitat de Barcelona (UB), al CSIC, i enguany a la UAB, que són les tres institucions en les quals va desenvolupar la seva tasca docent i investigadora.

Fèlix Serratosa, excel·lent científic i gran humanista, es va distingir per introduir al nostre país el concepte modern de síntesi orgànica. És autor de dos llibres i de nombrosos treballs d'investigació en aquest camp, que li van comportar reconeixement internacional. Era membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, i li havien concedit el Premi de la Fundació Catalana per a la Recerca i la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic. A la UAB, i com a professor honorífic, va impartir l'assignatura Síntesi Orgànica, corresponent al cinquè

Nova llista de revistes científiques a Decomate

Dins el programa de Biblioteca Digital UAB, el 1997 ha estat el primer any complet de funcionament del sistema Decomate, que permet gestionar la col·lecció de revistes digitals. El sistema es va posar en marxa com a resultat de la participació del Servei de Biblioteques en el projecte europeu del mateix nom, que va finalitzar al febrer de 1997, i el sistema s'ha mantingut i ampliat amb revistes de diferents àrees de coneixement. Ara ja es pot fer un repàs al ressò obtingut dins la comunitat universitària donant alguns números estadístics i algunes mostres de resultats curiosos. Finalment, la llista dels nous títols que s'incorporen durant l'any 1998 pot engrescar els usuaris que trobaven a faltar revistes del seu àmbit de recerca.

L'adreça per accedir-hi és <http://decomate.uab.es>. Per fer arribar els vostres comentaris, dubtes, reclamacions i suggeriments adreceu-vos a: gallart@cc.uab.es.

Uns quants números

Durant l'any 1997, un total de 1.131 persones diferents han accedit al sistema, després d'identificar-se prèviament, en 4.099 sessions, durant

les quals han fet 21.568 cerques, sigui a la base de dades de cerca directa, o bé en la cerca per títol de revista i número. El total d'articles recuperats ha estat de 4.918. Un nombre desconegut de persones s'ha connectat amb l'opció *quest* en 849 sessions, durant les quals s'han fet 3.412 cerques bibliogràfiques.

El 54,25% de sessions ha tingut lloc des dels despatxos connectats a la xarxa de la UAB. Un 25,95% s'ha realitzat des de connexions externes via Internet, i un 2,55% de les sessions procedien de connexions a la UAB via PPP. En total, resulta que l'accés favorit amb gran diferència —un 82,76%— és el que es fa des del lloc de treball personal, tal com calia esperar. Tanmateix, també s'observa un 12,41% de sessions procedents de les biblioteques de la UAB, i un 4,83% de les aules d'informàtica de la UAB.

El nombre de títols disponibles a Decomate va passar de 34 el mes de gener a 267 el mes de desembre. La incorporació de les noves subscripcions va ser gradual durant tot l'any. Finalment, hi havia disponibles 38.349 fitxes, incloent-hi articles, editorials, crítiques, etc., corresponents a 2.305 números de revista.

Curiositats

La revista amb més contribucions: *Tetrahedron Letters*; 2.077 fitxers en 43 números de l'any 1997. La revista de la qual s'han recuperat més fitxers: *Analytica Chimica Acta*; 139 articles recuperats per membres de la comunitat acadèmica, descomptant el PAS. El total de la revista és de 619 fitxers en 29 números de 1997.

Revistes de les quals els membres de la comunitat acadèmica han recuperat més articles que el total disponible: *Ànlisi*, 48 fitxers de 9 disponibles corresponents a un número de 1996 (533,33% d'efectivitat); *Mathematical Social Sciences*, 83 fitxers de 35 en 5 números de 1997 (237,14% d'efectivitat); *Machine Translation*, 33 fitxers sobre un total de 22 corresponents a 4 números de 1996 i 1997 (150% d'efectivitat); i *Journal of Cultural Economics*, 32 fitxers de 28 presents en 5 números de 1996 i 1997 (114,28% d'efectivitat).

Nous títols per al 1998

El contracte amb l'editorial Kluwer Academic Publisher s'ha renovat i ampliat considerablement per a l'any 1998.

curs de l'antiga llicenciatura de Química, des del 1974 fins al 1978, i va dirigir una tesi doctoral.

L'acte del dia 26 es va iniciar amb unes paraules del comissionat per a Universitats i Recerca, Joan Albaigès, químic i antic company de Serratosa al CSIC. A continuació, el Dr. Josep Font, catedràtic de Química Orgànica de la UAB, va presentar l'acte i va recordar la vinculació de Serratosa amb la UAB. Tot seguit, el Dr. Manuel Martín-Lomas, del Centre d'Investigació Isla de la Cartuja, de Sevilla, va centrar la figura de Serratosa en el marc del CSIC amb un breu recorregut per la història d'aquesta institució, gairebé des de la seva fundació fins als anys setanta. Finalment, el Dr. David A. Evans, professor de la Universitat de Harvard, va pronunciar la conferència científica «The design of enantioselective carbon-carbon forming reactions».

A l'acte van assistir-hi més de dos-cents participants, no solament professors i investigadors de les diverses institucions de Catalunya, sinó d'arreu de l'Estat espanyol, i professionals de diverses empreses químiques.

Evangelina Nogales parla de la tubulina

El divendres dia 9 de gener, va tenir lloc, a la sala de seminaris de l'Institut de Física d'Altes Energies (IFAE), la conferència de la doctora Evangelina Nogales titulada «El model atòmic de la tubulina». Nogales és la biofísica que ha aconseguit reproduir l'estructura en tres dimensions de la tubulina, una proteïna que té un paper essencial en el procés de divisió cel·lular i en el transport de matèries per l'interior de la cèl·lula. Aquest descobriment, que ha ocupat la portada de l'última edició de la revista *Nature*, és molt important per les possibles implicacions en el desenvolupament de nous fàrmacs contra el càncer.

La investigadora, del Lawrence Berkeley National Laboratory, de Califòrnia, va explicar els mètodes que va utilitzar per aconseguir descriure l'estructura atòmica d'una proteïna de la qual ja es coneixia el seu comportament bioquímic però no la seva manera d'actuar. Nogales va utilitzar una tecnologia nova coneguda per cristal·lografia estructural o cristal·lografia d'electrons. Amb aquest mètode va aconseguir veure l'estructura tridimensional d'aquesta proteïna. La determinació de l'estructura de la tubulina permet visualitzar, amb precisió, la seva manera d'establir interaccions amb determinats compostos, entre ells alguns fàrmacs anticancerígens com el taxol. Segons la investigadora, coneixent l'estructura atòmica de la tubulina, es pot observar on i com interacciona amb el taxol. Això permetrà de millorar el seu mecanisme d'acció i evitar alguns dels seus efectes secundaris. El coneixement de l'estructura atòmica de la tubulina també podrà ajudar a explicar millor el transport, a través de les cèl·lules, de substàncies com la kinesina o la dineïna, i com la seva alteració intervé en el desenvolupament de determinades malalties.

Institut de Ciències Polítiques i Socials

L'Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS) va néixer com a Consorci entre la Diputació de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona, fa tot just deu anys, concretament el 8 de novembre de 1988. En aquest breu període de temps, l'ICPS ha aconseguit ser reconegut per la comunitat científica internacional com el centre de referència de la recerca en ciència política de Catalunya. Això queda palès en les múltiples invitacions que reben els seus membres, tant investigadors com becaris, per participar o col·laborar en reunions, seminaris, tallers i publicacions internacionals.

Dues seus

La relació entre la UAB i l'ICPS és molt estreta. Com a Consorci, l'Institut està regit per una Junta de Govern, de la qual formen part els patrons, i que és presidida alternativament, cada dos anys, pel rector de la UAB i pel president de la Diputació de Barcelona. Això li ha permès disposar de dues seus, una a la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia i una altra a Barcelona. A més, des del 4 d'agost de 1992, l'Institut està adscrit a la UAB, i el 1994 va signar un conveni, concretament amb la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia, per a la formació en pràctiques dels estudiants. El director de l'Institut és, des dels seus inicis, el catedràtic de la UAB Isidre Molas, i la major part dels membres de l'ICPS han passat per l'Autònoma.

Relacions internacionals

Ja des dels seus orígens, la finalitat principal de l'Institut ha estat el desenvolupament d'activitats de recerca i de docència en l'àmbit de les ciències polítiques i socials, tot i que també s'ha intentat potenciar les interrelacions entre els investigadors i els especialistes en aquestes matèries, tant a escala estatal com internacional. Això es dedueix de la seva participació en diverses associacions, com l'Associació d'Estudis Federals, l'Associació Espanyola de Ciència Política i el Consorci Europeu de Recerca en Ciència Política, i de les bones relacions que manté amb diferents institucions estrangeres que hi ha a Barcelona, com el Consolat dels Estats Units d'Amèrica, l'Institut Italià de Cultura, l'Institut Goethe (alemany), l'Institut Francès, i amb un gran nombre d'universitats, tant estatals com internacionals (sobretot europees i llatinoamericanes). En aquest sentit, cal destacar el conveni que l'ICPS, com a representant de la UAB, ha signat amb les universitats de Lovaina (Bèlgica), Fieri (Florència), Panteios (Atenes) i amb l'Institut d'Estudis

Polítics de París per a la realització d'un programa Sòcrates intensiu sobre Identitat i ciutadania a Europa.

Activitats i publicacions

Però les activitats de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials no s'acaben aquí. Des que l'Institut va començar a funcionar el 1988, ha organitzat 153 sessions de treball,

Monografies

Cal destacar, també, la col·lecció de llibres *grana*, dedicats a temes catalans, editats en català o anglès, que tenen una difusió més restringida. De moment, se n'han publicat set números, que han tractat des de monografies de partits polítics catalans fins a anàlisis de la realitat política i electoral del país. Actualment han començat una sèrie de

Isidre Molas, director de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials.

43 tallers i 87 cursos i seminaris (alguns dels quals tenen validesa com a crèdits de doctorat, sobretot a la UAB però també a altres universitats catalanes). A més, és la seu de diversos grups de recerca, siguin subvencionats directament per l'ICPS o per les administracions públiques. Ha atorgat i patrocinat 53 beques d'iniciació a la recerca, 9 beques de formació d'investigadors, 21 beques de recerca, 7 estadies a l'estranger i 2 estadies de professors estrangers a l'ICPS.

Les seves col·leccions d'estudis tenen una especial rellevància. En destaquen els «Working Papers», que són treballs de recerca inèdits, escrits per especialistes en ciències polítiques i socials (la majoria són en anglès, francès, castellà o català, però també se n'han publicat en portuguès i en italià). Aquesta col·lecció va començar a aparèixer el 1989 i fins ara se n'han publicat 136 números, amb un ritme actual d'edició de dotze números cada any. La continuïtat i la difusió que té aquesta col·lecció és un dels factors que ha contribuït més a donar prestigi a l'ICPS arreu del món.

números dedicats als estatuts dels partits polítics catalans, que es preten finalitzar després de l'any 2000 amb la publicació dels estatuts del segon mil·lenni dels partits polítics catalans.

Projecció

A més, publiquen la col·lecció «Sondeig d'Opinió», que s'edita cada any des del 1989, la col·lecció «Barcelona», que recull, en els set números editats fins ara, els resultats d'alguns dels tallers realitzats a l'ICPS. També editen memòries anuals, coedicions amb altres universitats i institucions nacionals i internacionals i edicions extraordinàries, generalment monogràfiques, sobre temes de les ciències socials. Totes aquestes edicions són trameses a més de 250 institucions, universitats i especialistes de tot el món. Així doncs, la projecció internacional de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials ja és una realitat. Amb la seva tasca, l'ICPS contribueix també a la consolidació de la UAB dins del panorama universitari internacional.

R E C E R C A

Construcció d'un detector de raigs còsmics

El grup experimental de l'Institut de Física d'Altes Energies (IFAE) du a terme tres experiments en acceleradors europeus, en concret l'experiment ALEPH en l'accelerador LEP del Centre Europeu de Física de Partícules (CERN), ubicat a Ginebra, l'experiment ATLAS, que es realitzarà en el futur accelerador LHC, en construcció al CERN, i l'experiment HERA-B, que està a punt d'iniciar-se al Laboratori DESY, a Hamburg, Alemanya. En l'experiment ALEPH, l'IFAE ha completat, el 1997, la construcció d'un nou monitor de lluminositat (denominat BCAL++), que en substitueix un d'antic. L'experiment ATLAS suposarà la construcció d'equips de gran mida al laboratori de l'IFAE, al campus de Bellaterra, on en el termini d'uns quatre anys es farà l'acoblament final de 64 mòduls calorimètrics de gran mida, amb un pes total de 640 tones (10 tones per mòdul), els quals després es transportaran al CERN. Aquestes activitats es descriuran en una futura edició de *L'Autònoma*.

A més d'aquests temes d'investigació tradicionals en el camp de la física d'altres energies, l'IFAE ha iniciat una nova línia d'investigació en astrofísica d'altres energies, o física d'astropartícules, com també es denomina aquesta nova branca de la investigació. En aquesta línia s'està estudiant la viabilitat d'un experiment anomenat MAGIC (Major Atmospheric Gamma Imaging Cherenkov Telescope), amb el qual es pretén estudiar l'origen dels raigs gamma d'alta energia que arriben a la Terra procedents de l'espai. Si l'experiment es du a terme, la ubicació més probable del telescopi seran els terrenys de l'Institut Astrofísic de les Canàries, a l'illa de la Palma.

Raigs còsmics

L'astrofísica d'altres energies va començar en realitat l'any 1912, quan el físic austríac Víktor Hess va demostrar l'existència d'una radiació que, en contra del que s'esperava, augmentava amb l'altura sobre la Terra. Aquesta radiació consisteix en partícules d'alta energia provinents de l'espai i se la denomina radiació còsmica o raigs còsmics. Avui se sap que els raigs còsmics que arriben a la part superior de l'atmosfera, els quals s'anomenen raigs còsmics primaris, consisteixen fonamentalment en protons (el 85%), tot i que també hi ha partícules alfa (el 12%), altres nuclis pesants, electrons, fotons i neutrins. Als fotons amb més d'un 10^6 eV (és a dir, un milió d'elec-

trons-volt) d'energia, se'ls denomina raigs gamma. El nombre de raigs còsmics que arriben a la Terra va decreixent exponencialment com a funció de l'energia. De vegades s'ha arribat a observar partícules amb una energia de 10^{21} electrons-volt, la qual és mil milions de vegades més gran de la que pot aconseguir-se amb l'accelerador més potent que existeix.

Llevat dels fotons i dels neutrins, que són partícules neutres, la resta de raigs còsmics primaris són elèctricament carregats, per la qual cosa les seves trajectòries pateixen la influència del camp magnètic terrestre i dels camps magnètics intraestel·lars, de manera que la seva direcció no ens diu res sobre la posició del lloc en el qual van ser produïts. De fet, la direcció dels raigs còsmics carregats és quasi completament isotròpica. Els neutrins i els raigs gamma, al contrari, sí que mantenen la direcció original. Durant els darrers deu anys, el detector EGRET, situat a bord del satèl·lit denominat Compton Gamma Ray Observatory, ha descobert diverses fonts puntuals de raigs gamma, algunes de les quals estan situades fora de la nostra galàxia. Algunes d'aquestes observacions també s'han confirmat per detectors situats a la Terra, en particular pel telescopi Whipple, a Arizona, i pel detector HEGRA, situat a les Canàries, els quals observen solament raigs gamma d'energies superiors a 3×10^{11} eV.

Algunes d'aquestes fonts estan situades a la nostra galàxia, però d'altres són clarament extragalàctiques. La proposta de construir el detector MAGIC la van iniciar alguns dels integrants d'HEGRA. L'IFAE va organitzar una reunió de tots els proposants, que va tenir lloc l'abril passat a Sitges.

En arribar a alta atmosfera, els raigs còsmics primaris interaccionen amb els nuclis dels àtoms que la componen, i en la col·lisió s'originen partícules secundàries, la majoria de les quals són les que es denominen pions (o mesons π). Els π carregats al seu torn es desintegren, fonamentalment les partícules μ (muons) i D^0 (neutrins muònics). Alguns μ es desintegren en electrons i D^0 (neutrins electrònics). Els neutrins són molt difícils de detectar (la immensa majoria travessen tota la Terra sense interaccionar), però molts dels muons arriben fins a la superfície (i penetren en el sòl, alguns fins a gran profunditat). El flux d'aquests muons (els quals també s'anomenen raigs còsmics secundaris) és d'un per centímetre quadrat i per minut. La seva existència és una de les components principals de la radioactivitat ambiental, i possiblement una de les causes principals de les mutacions genètiques en les espècies del nostre planeta, inclosa la nostra.

Cambres d'espurnes

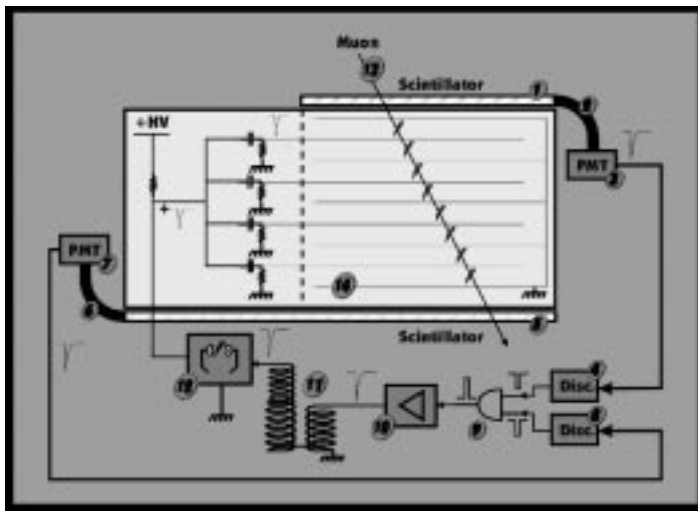
La detecció dels muons còsmics és relativament senzilla. Recentment l'IFAE ha construït un detector de raigs còsmics «visual» que es pot veure a l'entrada de la seu de l'IFAE, a l'edifici Cn annex a la Facultat de Ciències. L'aparell es va construir amb fons procedents del programa Promoció de la cultura i la comunicació en ciència i tecnologia, de la Comissió Interministerial de Ciència i Tecnologia (CICYT), de Madrid. El detector (vegeu-ne l'esquema) està basat en el que es coneix per «cambra d'espurnes». Aquesta cambra consisteix en una caixa de secció rectangular plena d'un gas (heli i neó al 50% cadascun), dins la qual existeixen diversos plànols me-

tàl·lics rectangulars situats a poca distància (1 cm aproximadament). Els plànols van connectats de manera alternativa a terra i a un potencial elèctric molt elevat (6.000 volts). En aquestes condicions es produeix un camp elèctric molt intens entre ells. Quan un muó còsmic travessa la cambra, ionitza el gas en punts situats al llarg de la seva trajectòria. Els electrons i els ions creats d'aquesta manera comencen a moure's en direccions oposades a causa de l'efecte de l'intens camp elèctric. Els electrons lliures aviat adquireixen l'energia suficient per produir centres d'ionització, etc. L'efecte de tot aquest procés (el qual és ben entès malgrat que és complicat a escala microscòpica) és que a la regió propera al centre d'ionització original es

produeix una descàrrega elèctrica, la qual cosa genera una «espurna» (controlada) visible a primer cop d'ull. Per a tots els efectes pràctics, els processos anteriors tenen lloc de manera instantània (la velocitat típica dels muons és molt pròxima a la de la llum i el temps transcorregut per travessar la cambra és d'un nanosegon (una mil milionèsima de segon), per la qual cosa les espurnes entre els diferents plànols semblen simultànies per a la nostra vista. Aquests centelleigs de llum «dibuixen» d'aquesta manera la trajectòria del muó, i es poden veure a primer cop d'ull.

Malgrat que el funcionament d'aquesta cambra no presenta cap problema de tipus conceptual, a la pràctica la seva construcció no és senzilla. Els plànols metàl·lics han de ser perfectament paral·lels i les superfícies, molt netes i polides; la mescla de gasos ha de ser extremadament pura, etc. Sense un control molt rigorós d'aquests paràmetres, es produirien descàrregues contínues que farien la cambra inservible. L'aplicació del voltatge també s'ha de produir en el moment precís, en concret després del pas de la partícula però abans que els electrons i els ions produïts en la ionització del gas siguin absorbits de nou. El circuit de «disparament» utilitza electrònica amb la rapidesa típica de nanosegons (mil milionèsima de nanosegon). L'«ordre» de disparar està determinada per la coincidència de senyals en els fotomultiplicadors que detecten el centelleig de llum (que no és visible) produït pel muó en travessar els denominats «plàstics rutilants» situats al damunt i sota de la cambra.

La cambra està exposada a l'entrada de l'IFAE i es pot visitar concertant l'hora per endavant.

L'Aula Nivola de Cultura, de la Vila Universitària de la Universitat Autònoma de Barcelona, es va inaugurar el 28 de gener, amb un homenatge a la Generació del 98 i, més concretament, a Miguel de Unamuno, un dels seus principals exponents (precisament, el nom de l'aula coincideix amb el títol d'una de les obres més conegudes de l'autor: *Nivola*). El catedràtic de Literatura de la Universitat de Barcelona Jordi Virallonga; el professor de Filosofia de la UAB Josep Manel Udina, i el professor de Literatura Espanyola Contemporània de la UAB Juan Rodríguez, van participar en l'acte que va tenir lloc, a les 6 de la tarda, a l'espai de l'Aula situat dins la llibreria de la Vila.

L'Aula Nivola va néixer fa gairebé dos anys de la voluntat de Víctor Montferrer i Silvia Trinxet de crear un espai per vehicular les inquietuds culturals dels residents de la Vila, especialment en el camp de la creativitat i de les humanitats. Durant l'any 1997 va començar a cristal·litzar el projecte, i van tenir lloc, encara que molt tímidament, les primeres activitats. El tret de sortida fou una conferència titulada «Nietzsche y la inversión de los valores», a càrrec del professor de filosofia de la UAB Francisco Bengoechea, que va tenir lloc al local de l'Associació de Veïns, perquè l'espai de l'aula encara no estava configurat, i que va tenir una gran acollida per part dels estudiants que viuen a la Vila. Això va animar Víctor Montferrer i Silvia Trinxet a tirar endavant el projecte.

De moment, ja han començat a funcionar dos cursos: un sobre pintura i cal·ligrafia xinesa, que imparteix Xia Hang, el qual també s'encarrega de les qüestions artístiques de l'Aula, i un taller de literatura dirigit pel poeta i crític literari Mario Campaña.

Ara, la intenció dels responsables de l'Aula és desenvolupar un conjunt d'activitats que tinguin una evolució lògica des del punt de vista de la filosofia dels sentiments, que és la que impera en l'obra d'Unamuno que dona nom a l'Aula. Així, el primer acte previst és un recital de poesia, i per al dia 2 de març ja tenen confirmada la conferència «La filosofía en el exilio», a càrrec de Marta Tafalla, becària del Departament de Filosofia.

L'exili literari espanyol a l'Amèrica Llatina

Amb motiu de la sortida del cinquè número de la revista literària *Guaragua*. Revista de cultura latinoamericana, la sala de graus de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB va acollir, el dia 13 de gener, la taula rodona titulada «El exilio literario español en América Latina». La revista l'editen el Centro de Estudios y Cooperación para América Latina (CECAL) i el Departament de Filologia Espanyola de la UAB, que han dedicat el darrer número als escriptors espanyols exiliats a Sud-amèrica en acabar la guerra civil, l'any 1939.

Els convidats van ser Carlos García, catedràtic de la Universitat de Califòrnia, Antonina Rodrigo, investigadora i escriptora, i Manuel Aznar, professor de Filologia Espanyola de la UAB, que ha estat el coordinador d'aquest cinquè número de *Guaragua*.

Antonina Rodrigo, estudiosa de la història dels republicans a l'exili, va explicar: «Tot i portar el seu país al cor, els exiliats van topar amb la

barrera del temps i la distància, fet que va provocar una mutilació espiritual entre aquelles persones, i no solament entre els intel·lectuals. En les meves investigacions he volgut recuperar la memòria de la gent del carrer, d'aquells que només tenien un ofici, i que es van trobar amb grans dificultats per fer-se entendre a Sud-amèrica». I afegeix: «Els intel·lectuals van tenir un exili més daurat que la gent corrent. Aquests últims van emigrar majoritàriament a França, on moltes vegades van ser maltractats i menyspreats». Rodrigo també ha dedicat molts anys a estudiar el paper de les dones a l'exili, que segons la seva opinió van ser «les grans perdedores de la guerra civil», i ha volgut recuperar la memòria oral per tal que no es perdés en l'oblit: «Sempre vaig tenir molt clar que havia de parlar amb la gent gran per recuperar les seves vivències, el seu arxiu personal, que s'hauria perdut quan morissin».

Fa dos anys que el catedràtic Carlos García ha tomat a Barcelona

després d'haver passat tota la seva vida a l'exili. Va ser un dels *nens de la guerra*. Primer va viure a Panamà i després, als Estats Units, on va doctorar-se en Filologia Espanyola. Va dedicar molts anys de la seva vida a estudiar els escriptors espanyols a l'exili, molts dels quals els va tenir com a professors quan estudiava a la Universitat. A la taula rodona va explicar part de les seves vivències en aquells països, i com es va sentir en tornar, després de molts anys, al seu país d'origen per fer la investigació de la seva tesi doctoral: «Havia idealitzat la meua terra, d'on vaig marxar quan era un nen, però no vaig trobar un país alegre... Eren els anys de la dictadura».

En la seva intervenció, Manuel Aznar va explicar que el tema del retorn havia estat clau en l'elaboració d'aquest número de *Guaragua*: «És el problema de la doble identitat, els intel·lectuals vivien la tragèdia del desarrelament. Són una síntesi de dues terres, de dues identitats».

Ecoturisme: conservació de la natura i protecció del patrimoni artístic

Aquests darrers anys, diverses comarques del nostre país presenten importants transformacions socio-econòmiques degudes, en bona part, a canvis en la utilització del sòl, a la marginalització d'activitats agropecuàries i a l'abandonament de les activitats tradicionals, a favor d'una creixent activitat turística. La qualitat dels recursos naturals és el principal atractiu per a moltes d'aquestes comarques. D'altra banda, cal tenir en compte que l'esmentat turisme sol alterar greument el medi ambient. Catalunya es caracteritza per la seva gran quantitat de recursos naturals i una àmplia

oferta turística, que és una destacada font d'ingressos; així doncs, és necessari que hi hagi bons professionals per gestionar aquesta riquesa sense malmetre ni la natura ni el patrimoni artístic. En aquest sentit, l'Escola de Doctorat i de Formació Continuada de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb col·laboració amb l'empresa Gentiana, SL i amb la participació de destacats professionals i de diverses institucions, ha endegat un curs de post-grau d'Ecoturisme amb l'objectiu de formar els alumnes perquè siguin capaços de fer sostenible el desenvolupament de l'activitat tu-

rística, considerant tots els factors que hi incideixen: mediambientals, econòmics, sociològics, culturals, etcètera.

El curs, que va començar el 2 de febrer als locals que la Universitat Autònoma té al carrer de Pomaret, a Barcelona, és adreçat tant als alumnes que vulguin especialitzar-se en el sector turístic i la protecció del medi ambient i del patrimoni cultural, com a institucions que estiguin vinculades a activitats turístiques: ajuntaments, agències de viatges, escoles de natura, centres turístics i espais d'interès natural.

Un equip de la UAB troba al Iemen sistemes hidràulics emprats a l'al-Andalus

La conquesta araboberber d'Hispania va introduir canvis en l'agricultura. El fet més destacable va ser la creació de nous espais de conreu irrigats, cosa que va comportar la introducció de nous sistemes de captació i distribució d'aigua per a l'ús agrícola a l'al-Andalus. Aquestes tècniques acompanyaven un conjunt de plantes noves, que per conrear-les necessitaven aquests sistemes d'irrigació.

Tenint en compte que el moviment migratori de iemenites a l'al-Andalus està molt ben documentat, l'objectiu de l'expedició investigadora feta per un equip de l'Autònoma, dirigida pel catedràtic d'Història Medieval de la UAB Miquel Barceló, ha estat identificar quin és el conjunt de tècniques hidràuliques i de distribució de l'aigua que van arribar amb les tribus iemenites que van emigrar a l'al-Andalus, que les van implantar en aquesta zona de la Península fa un miler d'anys.

L'expedició, de tres setmanes de durada, es va efectuar entre el 27 de novembre i el 17 de desembre del 1997, i és la primera realitzada per un equip de científics de Catalunya i de l'Estat espanyol.

L'equip de Barceló el componen la investigadora contractada per la UAB Helena Kirchner, Xavier Ballestín, historiador i arabista, i Macià Garcías, informàtic.

La Generalitat de Catalunya i el Centre Nacional d'Investigació Científica (CNRS) de França han donat suport a la primera fase del projecte que, en principi, tindrà una durada de tres anys.

Helena Kirchner, Xavier Ballestín i Macià Garcías en la seva expedició al Iemen.

Segons Helena Kirchner: «Aquesta primera campanya ha estat per reconèixer el terreny, i ens ha obert molt bones expectatives, ja que hem trobat sistemes hidràulics en molt bon estat de conservació. Les condicions per fer recerca són òptimes». Kirchner afegeix que «la tria del Iemen per realitzar l'expedició ha estat molt meditada, no s'ha fet a l'atzar».

L'historiador americà Thomas F. Glick va proposar l'any 1970 que una certa forma de repartició social de l'aigua podia ser atribuïble a sistemes de regulació iemenites. Per a Glick, podien distingir-se en el Llevant espanyol dos tipus bàsics de repartició de l'aigua: el tipus sirí, caracteritzat per un sistema de distribució proporcional de l'aigua (sistemes hidràulics de València, Castelló i Gandia), i el tipus iemenita, que consistia en un sistema de distribució basat en uni-

tats fixes de temps i apareixia associat a la possibilitat de venda de l'aigua (Alacant, Elx, Novelda).

La hipòtesi de Glick mai no havia estat contrastada ni comprovada en una recerca. L'expedició al Iemen vol constatar aquest traspàs de coneixements iemenites a la Península. No obstant això, des del 1982 s'han elaborat diferents estudis de sistemes hidràulics a les illes Balears, al País Valencià i a l'Andalusia oriental, on s'ha desenvolupat un conjunt de tècniques i mètodes de recerca.

El conveni que signaran la UAB i l'Organització General d'Antiguitats, Museus i Manuscrits del Iemen servirà perquè, en les campanyes següents, les tasques de l'equip de la UAB puguin alleugerir-se quant a tràmits burocràtics i per facilitar les seves investigacions en aquell país del sud d'Àrabia.

Postgrau sobre Dansa, Art i Cultura Popular en l'Ensenyament

El 15 de gener, el Departament de Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal de la Universitat Autònoma de Barcelona va inaugurar el curs de Postgrau sobre Dansa, Art i Cultura Popular en l'Ensenyament Obligatori. L'acte, que va tenir lloc a la sala de graus de la Facultat de Ciències de l'Educació, va comptar amb la participació de la gerent del Centre de Promoció de Cultura Popular i Tradicional Catalana del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Pepa Ninou, i del vicerector d'Ordenació Acadèmica de la UAB, Julià Cufí.

El curs, que durarà 37 setmanes (es va iniciar el 8 de gener passat i finalitzarà el 10 de desembre), està coordinat pels professors Pere Godall i Joan Serra, i està adreçat a persones que tinguin alguna relació amb el món de l'ensenyament (siguin llicenciats, diplomats o persones sense titulació però amb un currículum adequat als continguts del curs) i que tinguin sensibilitat cap a les diferents manifestacions de la cultura tradicional catalana. Els participants rebran els coneixements teòrics i pràctics necessaris per tal de poder incorporar la dansa tradicional a l'ensenyament de les diferents etapes educatives. Seran, en total, 24 crèdits articulats segons matèries teòriques (sociologia de la festa tradicional, antropologia cultural...) i classes pràctiques sobre llenguatge musical, corporal, de didàctica i de repertori, impartides per professors especialitzats, folkloristes, mestres dansaires i especialistes en expressió corporal. El curs s'imparteix a la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB i als locals de l'Esbart Sant Cugat.

Les activitats organitzades pel Departament de Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal no s'acaben aquí. Del 9 al 12 de febrer és previst que Ana Lucía Frega, directora del Centro de Investigación en Educación Musical dels Collegium Musicum, de Buenos Aires, i presidenta de la International Society for Music Education (ISME), amb seu al Regne Unit, imparteixi classes col·lectives per als alumnes de música (el dilluns i el dimecres, de les 17 a les 20 h) i per als alumnes d'educació corporal (el dimarts i el dijous, de les 11 a les 14 h). A més, la professora Ana Lucía Frega rebrà tots els grups que tinguin iniciades investigacions sobre educació musical o sobre didàctica d'educació corporal. Aquestes sessions complementaran el curs d'investigació que es va iniciar el novembre passat amb les Jornades de Didàctica de la Música, també a càrrec d'Ana Lucía Frega.

Ficció de producció pròpia, la millor inversió dels canals televisius

L'Estat espanyol va emetre al llarg del primer semestre de l'any passat 433 hores de producció televisiva de ficció, cosa que el va situar en el tercer lloc entre els principals països europeus quant a volum de producció. Només ha estat superat per les 971 hores emeses a Alemanya i les 658 de la Gran Bretanya, i ha superat França (322 hores) i Itàlia (193).

Aquestes són algunes de les dades més significatives que es van analitzar, el 16 de gener, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, dins la Conferència Internacional Eurofiction, en la qual es va deixar constància que la ficció de producció pròpia resulta molt rendible per als canals televisius.

Eurofiction és un observatori instituit a cinc països europeus —Alemanya, França, Gran Bretanya, Itàlia i l'Estat espanyol—, que fa un seguiment de la ficció televisiva de producció nacional i euro-

pea que s'emet anualment a les televisions de cada país. Aquest estudi es basa en cinc aspectes bàsics per a l'anàlisi dels productes de ficció: l'oferta, les fórmules i els formats, les audiències, els costos i les inversions productives, i les compres i vendes en el mercat europeu i extraeuropeu.

L'equip d'investigació de l'Estat espanyol el componen integrant membres de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB. Lorenzo Vilches n'és el coordinador i el director del Messtratge d'Espectacles per a Cinema i Televisió, juntament amb Charo Lacalle i Rosa Álvarez. L'equip es completa amb Gonzalo Ruiz, Ariadna Benet i Joan Fondevila.

L'acte, que va durar tot el dia, es va dividir en dues parts: la primera es va dedicar a la presentació de les dades de cadascun dels països membres d'Eurofiction, i la segona es va iniciar amb la con-

ferència «Tendencias de la ficción televisiva en Europa», a càrrec de Gaetano Stucchi, director de televisió de la Unió Europea de Radiodifusió (UER), i va prosseguir amb la taula rodona «Balanç i futur de la indústria de ficció televisiva». A la taula rodona, van intervenir-hi els directors dels departaments de Ficció de TV3, Jordi Roura, de Tele 5, Miguel Morant, i d'Antena 3, Teddy Villalba, entre d'altres.

Roura va deixar ben clar que la ficció pròpia és molt rendible per a les televisions, i va remarcar que actualment ningú no entén unes hores de màxima audiència sense alguna sèrie de producció pròpia, cosa que atribueix en bona part a una moda, ja que la televisió és cíclica i passa per diferents etapes. Aquesta moda, segons Roura, s'hauria d'utilitzar per oferir qualitat als telespectadors.

FRANCESC SERRA I MESTRES, catedràtic d'Electrònica de la Universitat Autònoma de Barcelona i director del Centre Nacional de Microelectrònica (CNM), va rebre el 28 de gener passat, a l'Institut Francès de Barcelona, de mans del cònsol de França, Pierre Charasse, l'Ordre des Palmes Académiques, distinció que concedeix l'Estat francès al mèrit científic i acadèmic. Aquesta distinció és de les més reconegudes a França. El guardó li va ser lliurat al professor Francesc Serra en reconeixement a la seva contribució científica i a la seva col·laboració amb el Laboratoire d'Automatique et d'Analyse des Systèmes, pertanyent al CNRS, de Tolosa de Llenguadoc.

JESÚS ALTURO I PERUCHO, professor del Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana, ha estat elegit membre del Comitè Internacional de Paléographie Latine, màxim organisme internacional que aplega els estudiosos de la història de l'escriptura, del llibre, dels textos i de la codicologia.

JOSEP ANTONI BONILLA I HONTORIA, administratiu a la Biblioteca de la Facultat de Traducció i d'Interpretació i llicenciat en Bioquímica, ha estat guardonat amb la Menció UPC del Premi UPC Ciència Ficcio 1997, per la seva novel·la titulada *N'znegt*. Aquesta és la tercera vegada que Josep Antoni Bonilla rep aquest premi.

Francesc Noy i Ferré

El professor Francesc Noy i Ferré ens va deixar el 20 de gener passat després d'una llarga malaltia. Francesc Noy era professor de Literatura Medieval a la Facultat de Filosofia i Lletres; va ser membre fundador de la Universitat Autònoma de Barcelona i també director de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE).

Francesc Noy estava en possessió de la Medalla de la UAB, que se li va lliurar el 1991.

Va formar part, com a representant de l'ICE, del Patronat de la UAB, que en aquella època (anys setanta) va desenvolupar una tasca molt important amb un interès extraordinari per a l'autonomia universitària i la seva catalanitat. També va col·laborar molt destacadament en la redacció dels Estatuts de la UAB.

El professor Noy va ocupar alts càrrecs en el Departament d'Ensenyament de la Generalitat i va ser un dels impulsors de l'ensenyament en català a l'escola pública.

Va ser director del diari *La Vanguardia*, secretari general de la *Gaceta Ilustrada* i creador de la revista *Historia y Vida*.

Llibres de l'ICE

Recentment, l'ICE ha publicat, dins la col·lecció «Sèrie Societat i Educació», el llibre *Una canya o un pal? El pensament de l'alumnat sobre l'ESO*, del qual són autors Núria Giné, Lluís Maruny i Emili Muñoz.

Aquest treball d'investigació forma part del projecte de formació, innovació i recerca que durant set anys –1989/1996– va desenvolupar l'equip d'Educació en la Diversitat de l'ICE. El projecte ha seguit l'orientació de relacionar estretament les tres activitats que permeten avançar en la millora de l'acció educativa: la formació del professorat, la innovació i la recerca. L'objecte d'estudi no és l'avaluació de l'experimentació de l'ESO ni tampoc l'actitud i l'actuació real de l'alumnat en el nou sistema, sinó la seva visió, els seus significats i pensaments sobre la dinàmica que viu en els centres de secundària i el currículum que s'hi comparteix.

D'altra banda, l'ICE ha publicat també el volum núm. 12 de la col·lecció «Cuadernos para la Coeducación», que du per títol *Construir la escuela coeducativa. La sensibilización del profesorado*.

En aquest volum s'ha pretès centrar-se en el canvi de mentalitat i d'hàbits del professorat, que es tradueix en una sèrie de pràctiques escolars, de distribució dels espais, de l'atenció, del temps dedicat a cada tipus d'activitats, del llenguatge i els exemples utilitzats en la docència. Són petites parcel·les d'intervenció, aparentment innòcues i que, no obstant això, s'ha pogut comprovar, a través de

José Luis Bada Aínsa

El doctor José Luis Bada Aínsa, professor de Microbiologia del Departament de Genètica i de Microbiologia, va morir prematurament i sobtadament el 8 de gener passat.

El doctor Bada era diplomad en Medicina Tropical i Higiene per la Universitat de Liverpool i responsable del Centre de Prevenció, Control i Tractament de Malalties Tropicals i Importades del CAP Drassanes, de l'Institut Català de la Salut, a Barcelona.

Autor d'una excel·lent monografia, *Normas sanitarias para viajeros a países tropicales*, el doctor José Luis Bada era un gran expert en malalties tropicals, fruit de la seva tasca com a metge durant deu anys a Libèria i Ghana i dels seus estudis d'especialització, principalment a Anglaterra. A més, es va interessar d'una manera especial pel problema de les malalties importades, tema al qual des del 1973 va dedicar una atenció preferent amb l'organització i direcció de nombrosos cursos.

l'experimentació, fins a quin punt petites modificacions en els hàbits quotidians de l'alumnat i del professorat serveixen de palanca capaç de desencadenar un conjunt de modificacions en devessall, de motivar tant el professorat com l'alumnat, que se sent i es reconeix immers en una experiència apassionant.

Tesi doctoral

El mossèn de Santa Cristina d'Aro (Baix Empordà), Josep Casellas, va llegir el 29 de desembre, a la sala de graus de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB, la tesi doctoral *Les ràdios catòliques i ecumèniques a l'Europa llatina. Emissores i cadenes de titularitat eclesiàstica d'Espanya, Portugal, França, Itàlia i l'Estat del Vaticà durant l'últim terç del segle xx*. Casellas, llicenciat en Comunicació Social per la Universitat Catòlica de Lovaina (Bèlgica), va obtenir la qualificació de *cum laude* per la seva tesi, dirigida pel catedràtic Llorenç Gomis.

En l'acte acadèmic, al qual va assistir el bisbe de Girona, Jaume Camprodon, Josep Casellas va exposar l'objectiu de la seva tesi: «Analitzar la realitat de les emissores catòliques i ecumèniques a Europa, veure els diferents models que hi ha, i veure quines funcions compleixen dins les societats on es troben». Les emissores en les quals Josep Casellas ha basat el seu estudi han estat: Radio Renascença (Lisboa), COPE (Madrid), Radio Estel (Barcelona), Radio Notre-Dame (París), Radio Chétienn Francophone (Lió), Radio Maria (Itàlia), Nova Radio A (Milà) i Radio Ciutat (Vaticà).

Junta de govern

La Junta de Govern que va tenir lloc el dia 29 de gener passat va aprovar el reglament de becaris d'investigació de la UAB, que regula la figura del becari que desenvolupa un programa de formació de personal investigador mentre no es promulgui a nivell general una norma que defineixi el règim jurídic d'aquest col·lectiu. També es va aprovar el projecte Casa de Convalescència i el pla de viabilitat per desenvolupar-lo mitjançant la constitució d'una fundació que, amb la col·laboració de la Universitat Autònoma de Barcelona, iniciarà les gestions per a la implantació i el desenvolupament del campus de la UAB al recinte històric de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau.

La Junta de Govern també va aprovar la renovació de la qualificació de diversos serveis.

Edició dels treballs sobre recerca relacionada amb l'espai

La Fundació Empresa i Ciència (FEC) ha editat les aportacions fetes a la Jornada sobre Propostes per a la Recerca Relacionada amb l'Espai a la Universitat Autònoma de Barcelona, que va tenir lloc el dia 6 de juny passat i en la qual van participar Montserrat Ponsà, vicerectora d'Investigació de la UAB; A. Ripoll, assessor de la UAB en temes de l'espai i exdirector del Centre d'Astronautes de l'Agència Europea de l'Espai (ESA); P. Clancy, d'ESA/ESTEC; A. Carro, de la NASA; Jordi Isern, de l'IEEC; Josep M. Suris, de la Fundació Empresa i Ciència; i M. A. Píera, de la UAB. Les persones que estiguin interessades en aquests treballs els poden trobar a la Fundació Empresa i Ciència. També es pot accedir a la base de dades EMITS que l'ESA utilitza per donar publicitat a la convocatòria de recerca.

Beques per a investigadors

El Comissionat per a Universitats i Recerca ha atorgat 139 beques per realitzar programes de recerca fora de Catalunya.

D'aquestes beques, 27 han estat atorgades a investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona. Pel que fa als llocs triats per fer investigacions, de les 27 beques, nou són per investigar en universitats de la Gran Bretanya; vuit, per a universitats dels Estats Units; cinc, per a França; dues, per a Itàlia; una, per als Països Baixos; i, finalment, una beca, per fer un treball de camp a Dakar (Senegal).

Aquestes ajudes permeten que investigadors catalans realitzin estades d'entre un i sis mesos de durada en universitats i centres de recerca de fora de Catalunya, amb l'objectiu de perfeccionar la seva formació i realitzar treballs de recerca que la Generalitat i la universitat de destinació considerin interessants. Les beques es concedeixen a investigadors que estan fent el doctorat i a professors universitaris o centres públics de recerca.

Adreça postal:

Universitat Autònoma de Barcelona
Àrea d'Afers Institucionals
Gabinet de Premsa. Edifici Rectorat
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel. 581 13 35. Fax 581 25 46

L'AUTÒNOMA es pot obtenir i imprimir en format Acrobat via Internet a través de la web de la UAB a l'adreça

<http://www.uab.es/>